

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARINING MAKTAB BILAN HAMKORLIK ALOQALARINI O'RNATISHIDA OILALARNING O'RNI

Sulaymanova Ziyoda

Toshkent shahar Olmazor
tumanidagi 120-sonli DMTT
direktori

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlari, umumiy o'rta ta'lim maktablari va oila o'rtasidagi o'zaro hamkorlikning mazmun-mohiyati, bola rivojlanishida oilaning ishtiroki, uzluksiz ta'lim jarayonini ta'minlashda yangi yondashuvlar hamda samarali hamkorlik modellari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: uzluksiz ta'lim, modernizatsiya, kognitiv ko'nikma, adaptatsiya, kompetensiya

Аннотация: В статье анализируются содержание и сущность взаимодействия дошкольных образовательных организация, общеобразовательных организаций и семьи, участие семьи в развитии ребенка, новые подходы к обеспечению непрерывности процесса обучения, эффективные модели взаимодействия.

Ключевые слова: непрерывное образование, модернизация, когнитивные навыки, адаптация, компетентность.

Abstract: This article analyzes the content and essence of cooperation between pre-school educational organizations, secondary schools and families, the participation of the family in child development, new approaches to ensuring a continuous learning process, and effective models of cooperation.

Key words: continuous education, modernization, cognitive skills, adaptation, competence

Bolalarning uzluksiz ta'limga tayyorlanishi, ijtimoiy va emotsional rivojlanishi, ta'lim bosqichlari o'rtasidagi bog'liqlikning ta'minlanishi maktabgacha ta'lim tashkilotlari, oila va maktab o'rtasidagi samarali hamkorlikka bog'liq. O'zbekistonda ta'lim sohasini modernizatsiya qilish jarayonida ushbu yo'nalish alohida ahamiyat kasb etib, bola shaxsini har tomonlama rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab o'rtasidagi hamkorlikning dolzarbligi maktabgacha ta'limdan maktab ta'limiga o'tish bola hayotida muhim bosqich hisoblanadi. Bu jarayonda quyidagi vazifalar amalga oshirilishi zarur:

- bolani maktabga psixologik-pedagogik tayyorlash;
- o'quvga qiziqish va motivatsiyani shakllantirish;
- kognitiv ko'nikmalarni o'stirish (xotira, diqqat, tafakkur);
- bolaning ijtimoiy adaptatsiyasiga ko'maklashish.

Samarali hamkorlik orqali maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab o'qituvchilari ta'lim jarayonida uzviylik, mazmun birligi hamda rivojlanish bosqichlarining muvofiqligini ta'minlaydi.

Oila – bolaning birinchi tarbiyachisi, uning rivojlanishida bosh omil. Ota-onalarning maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab bilan tizimli hamkorligi quyidagi natijalarni beradi:

- bolaning maktabga tayyorgarlik darajasi oshadi;
- bola shaxsida o'z-o'ziga ishonch, mustaqillik va ijtimoiy faollik shakllanadi;
- ta'limga munosabat ijobiy tus oladi;
- pedagoglar bola xususiyatlarini yaxshiroq anglaydi va individual yondashuvni ta'minlaydi.

Oilaning ta'lim tashkilotlari bilan hamkorligi turli shakllarda tashkil qilinishi mumkin:

1. Pedagogik maharati oshirish seminarlari – ota-onalar uchun bolalar psixologiyasi, ta'lim metodlari bo'yicha treninglar.
2. Kuzatuv va ishtirok tadbirlari – “Ochiq eshiklar kuni”, mashg'ulotlarda ishtirok, bolalar ishlari ko'rgazmalari.
3. Birlashgan loyihalar – “Oila va maktab muloqoti”, “Bola yetukligiga birga” kabi tadbirlar.
4. Individual maslahatlar – pedagog va psixolog tomonidan bola rivojlanishi haqida shaxsiy muloqot.
5. Raqamli hamkorlik platformalari – messenjerlar, mobil ilovalar orqali muntazam ma'lumot almashish.

Zamonaviy talqinda hamkorlikni takomillashtirish uchun quyidagi innovatsion modellar tavsiya etiladi:

“Uchta muhim sherik” modeli maktabgacha ta'lim tashkilot – Maktab – Oila o'rtasida mas'uliyatlar aniq taqsimlanadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilot: dastlabki rivojlanish va o'quv tayyorgarligi.

Maktab: ta'lim mazmuni, kompetensiyalarni rivojlantirish.

Oila: barqaror qo'llab-quvvatlash, tarbiya va motivatsiya.

“Oilaviy portfolio” modeli bolaning rivojlanishi oila, maktabgacha ta'lim tashkilot va maktab pedagoglari tomonidan yagona elektron portfolio orqali kuzatiladi.

“Tranzitsiya markazi” modeli maktabga markazlar orqali 5–7 yoshli bolalarga o'tish davrida kompleks xizmatlar ko'rsatishdan iborat.

“Inklyuziv hamkorlik” modeli barcha bolalar, jumladan ehtiyojli bolalar oilasi bilan individual ish rejalarini amalga oshirish.

Hamkorlik samaradorligini oshirish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirish zarur.

Maktabgacha ta'lim tashkilotiva maktab o'rtasida yagona metodik platforma yaratish;

ota-onalar uchun psixologik-pedagogik savodxonlik kurslarini tashkil etish;

raqamli kommunikatsiya vositalaridan (AI chat-botlar, elektron kundaliklar) foydalanish;

oilaviy an'analarni qo'llab-quvvatlaydigan ijtimoiy loyihalarni yo'lga qo'yish;

pedagoglar malakasini oila bilan muloqot qilish kompetensiyalariga yo'naltirib oshirish.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti, maktab va oila o'rtasidagi hamkorlik bolaning har tomonlama rivojlanishi, maktabga tayyorgarligi, ijtimoiy moslashuvi va ta'limga bo'lgan munosabatini shakllantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Ota-onalarning faol ishtiroki va maqsadli hamkorlik modeli ta'lim jarayonida uzluksizlik, samaradorlik va barqarorlikni ta'minlaydi. Shu bois, ta'lim tizimida “maktabgacha ta'lim – oila – maktab” uchligining samarali boshqaruvi zamonaviy ta'lim siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Ushbu ma'lumotlarga asoslanib, bola va oilaning moslashishini osonlashtirish uchun o'tishning individual rejalarini ishlab chiqish mumkin. O'tish davri tadbirlari o'z ichiga boshlang'ich maktab o'qituvchisini har bir bolaning kuchli tomonlari va ehtiyojlari to'g'risida xabardor qilish, bolaning portfoliosi bilan tanishish uchun taqdim etish, oilani jalb qilishni rag'batlantirish va boshlang'ich maktab o'qituvchilariga “Ilk qadam” maktabgacha ta'lim tashkilotlarining davlat o'quv dasturini amalga oshirish to'g'risida ma'lumot berishni olishi mumkin.

MTTning maktabning boshlang'ich sinf o'qituvchilari bilan o'zaro hamkorlikdagi tadbirlari

Bayramlar	“O'zbekiston Respublikasining Mustaqillik bayrami”, «Mehrjon (Hosil bayrami), "Yangi yil kechasi", "Vatan himoyachilari kuni", "Navro'z bayrami", "Onalar va buvilar bayrami" va boshqalar.
-----------	---

O'yin-kulgi	"Bolalarni himoya qilish kuni", "Neptun kuni", bolalarning tug'ilgan kunlari.
Sport o'yinlari	"Mening kulgili va yoqimli to'pim", "Dadam, onam va men sportchilar oilasimiz", "Alpomish va Barchinoylar", «Sog'lomjon-polvonjon», "Quvnoq estafeta"
Ko'rgazmalar	"Xotira va qadrlash kuni", "Konstitutsiya kuni", Navro'z bayramiga "Navro'z taomlari" ko'rgazma-yarmarkasi va boshqa tadbirlarda oilaviy to'plamlar hamda bolalarning ijodiy ishlari.
Aksiyalar	Ko'pchilikda bolalarning "ulg'aygan" kitoblar va o'yinchoqlari mavjud. Ushbu kichkina aksiya qancha o'quv lahzalarini aks ettiradi! Bu eski narsalarga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishdir, bunda bolalar nafaqat sovg'alarni qabul qilishni, balki ularni sovg'a qilishni ham o'rganadilar - bu esa juda katta mehnat, u ruhni tarbiyalashdir.
Xayrli ishlar kuni	«Xashar – hammaga yarashar», 2-jahon urushi veteranlarini ziyorat qilish.
Oilaviy gazetalar soni	"Qanday qilib dam olamiz?" "Mening uyim - mening qal'am".
Ekskursiya	"Maktabga", "Biz tabiatning do'stlarimiz".
Hamkorlikdagi bayramlar va jamoaviy xordiqalar	"Bizning o'g'il bolalarimiz eng kuchli", "Bahorni qarshilaymiz", "Hech kim unutmaydi, hech narsa unutilmaydi".

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ 595-sonli Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-mayda "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-sonli Qarori.
3. O'zbekiston Respublikasining maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi (2-nashr), T.,2022.
4. Abdullayeva N.Sh. The role of modeling in the development of coherent speech of senior preschoolers// International journal of multidisciplinary research and analysis ISSN(print): 2643-9840, ISSN(online): 2643-9875 Volume 03 Issue 12 December 2020 DOI: 10.47191/ijmra/v3-i12-09, Impact Factor: 5.522 Page No.- 321-323
5. Abdullayeva N.Sh. Pedagogical possibilities of design activity in the process of increasing the qualification of preschool workers// European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. Volume 8 Number 1 2020 Page 90-95 bet
6. Valiyeva F.R. Ensuring continuity in the training of future professionals in the education system.// European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences/ Volume 7 Number 6, 2019. ISSN 2056-5852
7. Valiyeva. F.R., Kurbonov Sh. Continuity in the education system // Wschodnioeuropejskie // East european science journal 12(52)2019 45-52. 2020